

Uzupełnienie do wypowiedzi Waldemara Pawlaka – Prezesa Polskiego Stronnictwa Ludowego (odpowiedź na pytania zadane przedstawicielom ugrupowań politycznych, zaproszonych do debaty na VIII Kongresie Gmin Wiejskich)

*Jakie są propozycje Państwa ugrupowania w sprawie równoważenia pogłębiających się dysproporcji cywilizacyjnych pomiędzy wsią a miastem (m.in. w zakresie infrastruktury technicznej, poziomu edukacji, opieki socjalnej i zdrowotnej itp.)?*

Polskie Stronnictwo Ludowe patrzy na obszary wiejskie nie tylko przez pryzmat rolnictwa i produkcji żywności, ale wieś widzimy jako ogromną przestrzeń gospodarczą, społeczną, edukacyjną, kulturową, jako przestrzeń życia i tworzenia wielu milionów ludzi, ludzi, którzy mają pełne prawo do godnego życia. Trzeba przypomnieć, że już w latach dziewięćdziesiątych realizowane były, inicjowane w urzędzie i samorządzie, nasze pomysły dotyczące powszechnej telefonizacji, wodociągowania, budowy dróg czy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych. Niektóre z tych programów (np. telefonizacja) zostały zrealizowane, inne wymagają nie tylko kontynuacji, ale znaczącego przyspieszenia. Z zakresu infrastruktury mamy przygotowane programy łączące fundusze samorządu gminnego z samorządem wojewódzkim, z funduszami pozarządowymi i ze środkami unijnymi pozwalające na :

- finansowanie budowy i naprawy dróg, tak aby do końca 2013 r. wszystkie sołectwa, przysiółki, osady i miasta połączone były ze sobą drogami o twardej nawierzchni;
- finansowanie budowy wodociągów, budowy oczyszczalni ścieków i kanalizacji, zdrowe środowisko możliwe jest tylko tam gdzie jest czysta, powszechnie dostępna woda, a ścieki komunalne wracają do przyrody w pełni oczyszczone;
- finansowanie nowoczesnych, szybkich, powszechnie dostępnych łączy internetowych;
- finansowanie reelektryfikacji, gdyż bez dostępu do dobrej jakości energii, nie może być mowy o nowoczesności na wsi.

Edukacja na wsi nie może być traktowana instrumentalnie i krojona do wysokości środków przekazywanych w subwencji. Szkoła wiejska to nie tylko edukacja, to także centrum kulturotwórcze, dlatego system finansowania oświaty wiejskiej powinien być szybko i zdecydowanie przebudowany w kierunku wsparcia nie tylko edukacyjnych funkcji szkoły. Szkoła powinna stać się także nowoczesnym centrum informacyjnym, sportowym i kulturowym. Te funkcje także wymagają dodatkowego wsparcia finansowego.

Większą uwagę zwracamy na rozwój gospodarczy wsi niż na opiekę socjalną. Oprócz rolnictwa mamy gotowe programy wsparcia rozwoju przedsiębiorczości i usług na obszarach wsi, nasz program to program tworzenia miejsc pracy blisko miejsca zamieszkania. To także program tworzenia centrów produkcji energii odnawialnej (biopaliwa, bioenergia, biogaz) i centrów produkcji i przetwarzania zdrowej biologicznej żywności. To program budowy od podstaw spółdzielczości przetwórczej i handlowej, tak aby w podziale marży przetwórczej i handlowej uczestniczyli tylko rolnicy i konsumenci, a nie ogromne sieci pośredników. Opiekę socjalną traktujemy jako uzupełnienie programu gospodarczego. W opiece zdrowotnej mamy przygotowany program reformy racjonalizującej sieć lekarzy rodzinnych, przychodni i ośrodków zdrowia, także szpitali.

*Jakie działania uważacie Państwo za konieczne w sprawie zmiany sposobu finansowania i organizacji systemu oświaty oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży wiejskiej ?*

W celu zrównoważenia pogłębiających się dysproporcji cywilizacyjnych pomiędzy miastem, a wsią m.in. w zakresie poziomu edukacji proponujemy następujące rozwiązania.

Objęcie wychowaniem przedszkolnym, jako pierwszego szczebla edukacji, wszystkich dzieci trzyletnich. Jest to możliwe tylko pod warunkiem zabezpieczenia subwencji oświatowej, a nie jako zadanie własne finansowane ze środków własnych przez gminy i rodziców. Uważamy, że formy zastępcze edukacji przedszkolnej tj. kluby przedszkolaka, są tylko uzupełnieniem systemu, a nie rozwiązują kompleksowo problemu. W tym przypadku nie ma to większego znaczenia, czy przedszkole będzie prowadzone przez gminę, czy przez inne podmioty, ale pod warunkiem prawidłowego nadzoru pedagogicznego ze strony państwa.

Wymagana jest przebudowa systemu finansowania oświaty uwzględniająca nie tylko skutki niżu demograficznego, ale również wprowadzenie zróżnicowanych standardów dla każdego typu szkoły. Standardy, w których brana jest pod uwagę tylko liczba uczniów mogą doprowadzić do zlikwidowania jeszcze większej liczby szkół.

Stworzymy nowy system wsparcia materialnego uczniów i studentów, pozwalający na równy dostęp do edukacji uczniom z rodzin o najniższych dochodach m.in. poprzez zrównanie kryterium dochodowego uczniów i studentów, następnie uproszczenie procedur pozwalających na uzyskanie stypendiów z EFS.

Racjonalne wykorzystanie środków unijnych na zajęcia pozalekcyjne, wyrównawcze i wspierające działania wychowawcze szkoły oraz międzynarodową wymianę dzieci i młodzieży (Jugendwerk Program Młodzież).

Zmianę struktury szkolnictwa m.in. poprzez zwiększenie o rok kształcenia w liceach (powrót do czteroletnich liceów) oraz stopniową likwidację liceów profilowanych, jako najsłabszych w całym systemie.

Zreformujemy szkolnictwo zawodowe, tak by mogło sprostać wyzwaniom i zapotrzebowaniu rynku pracy. System kształcenia praktycznego oprzemy na bliższej współpracy z zakładami pracy. Jesteśmy za obniżeniem stawki VAT na wyroby produkowane przez warsztaty szkolne, co zahamuje likwidację tych warsztatów oraz wprowadzenie ulg dla zakładów, które zajmą się kształceniem praktycznym uczniów.

Upowszechnimy dostęp do Internetu. Poprzez wsparcie samorządów doprowadzimy do bezpośredniego dostępu do Internetu, co zapewni bezpłatny dostęp do wiedzy i kształcenia na odległość. Uważamy, że państwo powinno wspierać inicjatywy społeczne tj. np.: bezpłatne podręczniki w Internecie.

Widzimy potrzebę powołania komisji trójstronnej, w skład której wejdą przedstawiciele rządu, samorządu i związków zawodowych nauczycieli, która wynegocjuje nowy status zawodowy nauczyciela, jak i system finansowania oświaty.

System wynagradzania nauczycieli nie może zależeć tylko od możliwości finansowych samorządów. Naszym zdaniem płace powinny być zapewnione przez budżet państwa.

System wychowania powinien uwzględniać w większym stopniu elementy edukacji regionalnej i walory danego regionu.

*Jakie działania chce Państwo podjąć w sprawie rozwoju obszarów wiejskich ?*

Oprócz budowy nowoczesnej infrastruktury na wsi muszą być realizowane działania w zakresie wsparcia dla małej i średniej przedsiębiorczości zarówno wytwórczej, przetwórczej, jak i usługowej. Mieszkańcy wsi muszą korzystać w wyższym stopniu, niż na obszarach zurbanizowanych, ze wsparcia przedsiębiorczości środkami unijnymi. Należy również wesprzeć działania inwestycyjne preferencyjnymi kredytami bankowymi refinansowanymi ze środków budżetowych. Trzeba także zwiększyć aktywność finansowa funduszy gwarancyjnych i poręczeniowych. Partnerstwo publiczno-prywatne powinno być jednym z głównych sposobów finansowania inwestycji, związanych z usługami publicznymi. Mamy, także gotowy program wsparcia i rozwoju na wsi działalności stowarzyszeń pozarządowych, które odpowiednio wsparte mądrym programem rządowym mogą odnowić i rozwinąć działalność ludzi w obszarze szeroko rozumianej kultury, sztuki i twórczości ludowej. Wieś, to ważna pulsująca życiem przestrzeń, która podsycana zewnętrzną energią da oczekiwane efekty rozwojowe.